

situacija laika« (iz La Croix preveo R. Grgec).

MARULIĆ 3/70 obradovat će svakog ljubitelja književnosti najprije studijom »Poezija boli i osame« u kojoj M. ŽIGRIĆ analizira motive i likove u književnom djelu Side KOŠUTIĆ. Zanimat će nas i rasprava Benedikte ZELIĆ-BUČAN »Kako se zvalo glagoljaško sjemenište u Priku« (da ne budete znatiželjni, reći ću vam odmah: Sjemenište hrvatsko), a s interesom ćemo pročitati i završetak povijesne rasprave Maksa PELOZE »Historijski i teritorijalni razvoj goričke crkvene provincije 1749-1965«. U eseju »Obljetnica velikih nada« Tin KULIĆ piše o 25-godišnjici Ujedinjenih naroda.

Marijan VOGRINEC u pripovijetki »Tonkina smrt« prikazuje ponašanje i psihologiju siromašnih ljudi kraj samrtne postelje, a Antun MATASOVIĆ u svom »zapisu iz 1913.« »Nevina u ludnici« evocira svoje maturantske uspomene i slika socijalne prilike. Joja RICOV nam pod naslovom »Marino Marini« objavljuje svoj razgovor s tim poznatim talijanskim slikarom i kiparom.

Od poznatih pjesnika tu je Ljiljana MATKOVIĆ (Bliskima, Drugačija ako odem), August ĐARMATI (Sinulo proljetno sunce) i Dragutin TURČIĆ (Sveti pjesnik).

U rubrici *Nova imena* Stjepan OLUK je predstavljen esejističkim napisom »Literatura u vrijeme«, Jakov BOŽIĆ pripovijetkom »Rastanak«, a pjesmama Krešimir ŠEGO (Hercegovačkim pečalbarima), Mato BALIĆ (Ostani, Utjeha riječi), Marin PLUM (U predvečerje), Ante IKICA (Ivane), Anamarija STUPARIĆ (O Bože, i Zaboravi me).

Svevlad SLAMNIG recenzira tri predstave: *Sčelkunčik* (HNK), *Obsidij* *Sigetiana* (Zagrebačko kazalište mladih) i *Guslač na krovu* (Komedija), i o njima govori vrlo pohvalno.

O slikarskoj izložbi *Ljerke Filakovac* piše A.-M., o *Ivi Režeku* Mirko VALIDŽIĆ, a o *Celestinu Medoviću*, *Petom Zagrebačkom salonu*, *Ivanu Rabuzinu* i *Sajmu cvijeća* Smiljan VELEBIT.

Ton SMERDEL pod naslovom »*Dvije uspjele antologije*« vrlo po-

voljno recenzira knjigu Vladimira DEVIDEÁ »*Japanska haiku poezija i njen kulturnopovijesni okvir*« i knjigu »*Ljubav Ivanova — Hrvatske starinske narodne pjesme sakupljene u naše dane po Dalmaciji, zapisao i uredio Olinko Delorko*«, a Veseljko VIDOVIĆ knjigu pjesama »*Blagdansko lice*« Igora ZIDIĆA.

Ovaj broj donosi na kraju nekrologe »*Dr Ton Smerdel*« i »*Smrt Françoisa Mauriaca*«.

Ivan Vladimir Horvat

IZ STRANE LITERATURE PREPORUČAMO:

KARL-HEINZ WEGER SJ, *Theologie der Erbsünde, mit einem Exkurs »Erbsünde und Monogenismus«* von Karl Rahner, *Quaestiones Disputatae* svezak 44, Freiburg 1970, DM 24.—

Danas je pitanje istočnog grijeha u teologiji u središtu pažnje: ono je u žarištu mnogih diskusija, i tema mnogih teoloških djela najnovijeg vremena. Ovo se djelo pridružuje ostaloj literaturi, a ima posebnu vrijednost jer opisuje i kritički raščlanjuje suvremena mišljenja o istočnom grijehu i donosi bazu za novu, razumljiviju i prihvatljiviju teologiju o istočnom grijehu.

Egzegete su sa svoje strane već obilno istražili biblijske podatke o istočnom grijehu, kako ih donosi knjiga Post 2—3 i poslanica Rimljanima. U posljednje vrijeme se i dogmatičari mnogo bave tim pitanjem i nastoje ga produbiti i razumjeti u novom svjetlu, žele tu tradicionalnu katoličku nauku o istočnom grijehu prevesti u suvremeni jezik koji bi bio za današnjeg vjernika sluzbljiv. Pri tom prije svega uzimaju u obzir podatke najnovijih egzegetskih studija o istočnom grijehu koje im u razrađivanju tog pitanja služe kao polazište za preorientaciju teologije o istočnom grijehu. Takve je vrsti upravo i ova Wegerova knjiga koja doista predstavlja značajni doprinos razvitku misli i teologije o istočnom grijehu.

U djelu postavlja autor problematiku: da li mi doista možemo u raspravi o pitanju istočnog grijeha poći s te pretpostavke da je ikad bio ostvaren poredak spasenja i milosti u raju zemaljskom? Možemo li onda nekrštenu djecu, tek rođenu djecu, smatrati grešnicima? Nije li misao o baštinenju grijeha neodrživa predodžba nastala uslijed kolektiviziranja? Ovakva pitanja već su odraz one problematike koju autor ozbiljno i znalački obrađuje sa željom da pripomogne rješenju ili barem kristaliziranju tog pitanja.

Novi podaci prirodnih znanosti, egzegetskih i dogmatskih studija sile danas teologe da neodložno predefiniraju one tradicionalne pregodžbe o baštinenju grijeha preko rođenja, koje još jedva da odgovaraju današnjem stanju teologije i tako ti novi podaci prirodnih znanosti i teologije stavljaju u pitanje katoličku nauku o istočnom grijehu.

Weger pristupa studiju istočnog grijeha s uvjerenjem da teologija nipošto ne smije jednu definiranu istinu naše vjere, kao što je to istina o istočnom grijehu, prepustiti jednostavnom nevjerovanju, nego je mora tako protumačiti i izreći da bude shvatljiva i pristupačna današnjem čovjeku. Zato autor kritički ispituje suvremena mišljenja o istočnom grijehu i pri tom na svjetlo iznosi i dokazuje jazgru katoličke nauke o istočnom grijehu, naime ono bezmilosno stanje koje je u nama i prije naše slobodne odluke. Autor potom naglašava onu volju Božju koju je već Pavao naglašavao u svojim poslanicama i tvrdi da je istočni grijeh samo jedan momenat u cjelovitoj situaciji našeg života («... so dass die Erbsünde nur ein Moment in unserer Gesamtsituation darstellt»).

U dodatku knjige (48 stranica) obrađuje Karl Rahner pitanje monogenizma (da svi ljudi potječu od jednog para ljudi) koji, kako je poznato, današnji učenjaci odbijaju. Karl Rahner zaključuje svojim teološkim istraživanjem da se teološka nauka o istočnom grijehu može mirno odreći ove teorije monogenizma i zastupati poligenizam.

... egerovu knjigu zbog aktualnosti teme koju obrađuje možemo samo preporučiti svakom koji želi svoje teološke spoznaje proširiti i produbiti. Knjiga nije pisana samo za teologe i svećenike nego i za katehete i katoličke laike.

JOHANNES OESTERREICHER, Der Baum und die Wurzel, Israels Erbe — Anspruch an die Christen. Verlag Herder 1970, str. 204.

Ova je knjiga prijevod s američkog »The Israel of God« (Englewoods Cliff 1963) koja je u Americi doživjela nekoliko izdanja i do sada prevedena na mnoge jezike. Pisac je katolički svećenik židovskog podrijetla, rođen i zaređen za svećenika u Beču, ali je potom za vrijeme hitlerovskog proganjanja Židova pobjegao u Ameriku. On je danas direktor Instituta za židovsko-kršćanske studije pri Sveučilištu Hall Seton (USA). Ujedno je savjetnik u Sekretarijatu za sjedinjenje kršćana (Rim, Vatikan). U tom je svojstvu imao velik utjecaj na sastavljanje saborske deklaracije za Židove.

Pisac jedinstvenim i lakim načinom, bez znanstvenih ekskurza, razrađuje velike teme biblijske teologije tumačeći najodlučnija povijesna iskustva Izraela. On gleda Stari zavjet neprekidno u svjetlu Novog zavjeta te nam pruža do sada nepoznate perspektive povezanosti i odnosa obadvaaju Zavjeta.

U ovoj knjizi naći ćemo obrađene slijedeće teme biblijske teologije: 1) Bog, stvaranje, čovjek; 2) Grijeh, oprostjenje, otkupljenje; 3) Savez, milost, Božji narod; 4) Kraljevstvo svećenika; 5) obećanje novih stvarnosti (novi egzodus, novi Savez, nova pasha itd.) i 6) Smrt, uskrsnuće i Dan Gospodnji. U obrađivanju tih tema autor pokazuje veliku familijarnost s Biblijom i temeljito njeno poznavanje kao i lako baratanje i navođenje mnogih tekstova koji su međusobno povezani.

Oesterreicher u ovoj knjizi pobilja ono mišljenje koje je koji put